

Veier til inkluderende arbeidsmarkeder



PATHS2INCLUDE



Hva mener med inkluderende arbeidsmarkeder?

Ekskludering fra arbeidsmarkedet er ikke bare avhengig av individuelle egenskaper, men også av interaksjonen mellom personlige og kontekstuelle faktorer gjennom hele livsløpet.

Med sårbarhet på arbeidsmarkedet menes interaksjonen mellom individuelle utfordringer og strukturelle forhold som velferdsordninger, arbeidsmarkedsreguleringer og rådende sosiale normer.

Hvorfor er de viktige?

Inkluderende arbeidsmarkeder er ikke bare moralsk viktig, men de er også nøkkelen til produktivitet, innovasjon og langsiktig vekst.

→ Ved å utnytte det fulle potensialet til alle yrkesaktive styrker Europa både sin **konkurransesevne** og sitt **sosiale samhold**.

Viktige forskningsfunn

Inaktiv vs. arbeidsledig

En viktig innsikt er forskjellen mellom inaktivitet (å være utilgjengelig for arbeid) og arbeidsledig (å søke jobb, men ikke finne noen):

- **Yngre** er oftere aktive, men samtidig har de lavest sannsynlighet for å få jobb.
- **Kvinner** er noe mindre aktive, men blant dem som søker jobb aktivt, er det ingen forskjell i sannsynligheten for å få jobb.
- **Enslige forsørgere** har høyere jobbsøkeraktivitet, men betydelig lavere sannsynlighet for å komme i arbeid, sannsynligvis på grunn av omsorgsforpliktelser.
- Forskjellen mellom hvor mange som deltar i aktiveringstiltak (som opplæring og jobbsøkerprogrammer) og hvor mange som faktisk går over i arbeid etterpå, varierer mellom regioner.

Individuelt nivå

Betydningen av individuelle egenskaper for mulighetene på arbeidsmarkedet:

- **Helsebegrensninger** er en av de viktigste årsakene til utenforskap. Personer med dårlig helse har større sannsynlighet for å være inaktive og arbeidsledige, og ha en større risiko for jobbusikkerhet, spesielt under økonomiske kriser.
- **Omsorgsansvar** reduserer yrkesaktiviteten betydelig, spesielt for kvinner.
- **Utdanning** er den viktigste faktoren for å motvirke utenforskap. Høyere utdanning og digital kompetanse styrket arbeidstakeres evne til å håndtere overgangen til fjernarbeid, mens arbeidstakere med lav utdanning møtte større utfordringer.
- **Høy formue demper risikoer**: Den negative virkningen av dårlig helse på yrkesdeltakelse er betydelig lavere blant personer med høy formue. På samme måte er risikoen for å bli ekskludert klart lavere for kvinner i de øverste formuekvintilene.

Kontekstuelle faktorer

Konteksts har stor betydning for mulighetene på arbeidsmarkedet:

- Personer i regioner med høyere økonomisk aktivitet og lavere arbeidsledighet har større sannsynlighet for å være aktive og i arbeid, **uavhengig av individuelle egenskaper**.
- **Økonomisk diversifisering** øker robustheten mot sjokk.
- Regioner med høyt utdannings- og kompetansenivå har mer dynamiske arbeidsmarkeder, selv om sterk konkurranse kan redusere arbeidsmulighetene.
- **Selv i mer velstående regioner er risikoen høy for personer i sårbare situasjoner**. Kvinner i alderen 25–54 år i regioner med høy BNP har 39 % sjanse for å være i arbeid hvis de er aktive, men denne sjansen synker til 30 % hvis de har en kronisk sykdom, og til 9 % hvis de har betydelige omsorgsoppgaver.

Anbefalinger

Fjerne strukturelle hindringer for deltakelse på arbeidsmarkedet

- Støtte balanse mellom arbeid, fritid og omsorg.
- Forbedre tilrettelegging på arbeidsplassen for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- Endre foreldrepermisjonsordningene, både lengde og utvide retten til hvem som kan ta foreldrepermisjon.
- Styrke håndhevelsen av likelønns- og antidiskrimineringslover.

Skape inkluderende regionale arbeidsmarkeder

- Forbedre mobilitet og den territorielle forbindelsen gjennom kollektivtransport og boligpolitikk.
- Styrke arbeidsmarkedspolitikken for å bedre overgangen fra aktivering til yrkesaktivitet

PATHS2INCLUDE er et 3-årig forskningsprosjekt finansiert av Horizon Europe som undersøker de flerdimensjonale aspektene ved diskriminering, tiltak som kan redusere ulikheter og fremme sosial inkludering i europeiske arbeidsmarkeder, og risiko for sårbarhet som kan oppstå i fremtidens arbeidsliv. Forskningen fokuserer på tre viktige arbeidsmarkedsprosesser: rekruttering, karriereveier og tidlig avgang fra arbeidslivet, med særlig vekt på arbeidsmarkedsdeltakelse i skjæringspunktet mellom kjønn, etnisitet, alder, helse, nedsatt funksjonsevne og omsorgsansvar.



Finansiert av EU. Meninger som kommer til uttrykk, er imidlertid kun forfatterens/forfatterens egne og gjenspeiler ikke nødvendigvis Den europeiske unions synspunkter. Verken EU eller den bevilgende myndighet kan holdes ansvarlig for dem.